

№№ 38-39 (8633-34). МУУС УСТАР 3 КҮНӨ. ОПТУОРУНШЫУК СЫНАТА—1 СОЛК. 10 ХАРЧЫ

„Бигэ ыал“ барыла (модела) бигэргэннэ

ҮӨРЭНЭЭЧЧИЛЭР МАХТАЛЛАРА
УЛАХАН

«КУГДАЧАН» БҮГҮНҮҮТЭ

С. СМЕРНИКОВА.

Хайыһар суолугар—ветераннар

Кууш тутар ий 24-25 нүсбэригэр Кытайга республика хайыһарга ватерпанырга күрөхтөннө урдун тарбияллыахтык кытыллан ааста. Бу күрөхтөннө 45 с. дьахтар утуппаахтык дьарактаахтык хайыһарга республика 12 төгүллөөх чамкылаа, РФ уонна СР сыраут илалара, СР културатын туйсуна, Кытаах яһиһимгал бочуоттаах граждана Н. В. Захаров ОО санһынгар аяакала.

Иўрақтиники бариы 50-па кайылардын, урукут-
тан республика билжиллэх сирмешери, нўм ки-
рүстүлү.

Манлайны нэг саястариныг биеэнтэй нь нягттай бичигдүүлэн суугуулар буулдуулар. Давхталхарт 35-гэр дорно саястатхарт Марья Бавдариов (Дьондус-нойд) 5 км дотор 10 мүн. 55 сая. илхэн биеэвэр, Кундтун өдөр саястатхарт Татьяна Гоголова. Ми-рня Тимифеева (чичинсрлар) уонга Феврарья Ца-вдодов—Вурмилеев (Уул Алдан) бастатхтар. 50-тан тухса саястатхарт өмнө саят эблээ Зинаида Андреев (Кундтун) билигдэн дэглэн саятх тэрхынүнү сөөүрүнэ илхэн нэрдөөдө.

Энэ дэлгэц гэжээ боловч үүсвэр хатгынмалаах явсраах-
лар буюулар 40-иэр дээрх савсгавтарга бэйлэ
Риссая аитыттал омул савдэрхэнэ энэ дөлдү аавтаах-
тарын кытары эрэйсэ калбит Лаяарь Яколев 15 км
52 мүлүүтэжэ кэлэ чухчэ кыахтаагы кэрдэрэ.
Ихэсэ микстали Уус-Майаттх Марослав Дытков-
скай, үүлүү бидигэ Кэм Тимофеевдыг ылымар 45-
50 савсгавтарга уруукутта сүүрэр Семел Охло-
сто (Низ). Николай Аммосов (Уус-Алдан) бсгавтар-
лар. Бигр Влксен (Дыкуускайтх) уулло уруугу
савлажэ республика улахчэ марафонна чөлөөлө
Михайл Блацмиков (Нытлэнэх) ихэсэ буюулар.
65 савсгавтарга Семел Чертоградскый (Уус-Алдан)
бигр кастох сиргэ кыжэ да тугулунарбэ. 80 савс-
гавтарга уруукутта ээрэйсэрэ энэ аавтаахтар-
бидигэ Николай Захаровдыг уонна Уус-Майаттх
ууучэр муруума Дмитрий Николаев хайларэ кы-
ахтаах савсгавтарга бээрэ. Ол гылар бигр, бэйлэ
гэ нигрбэт тугулунарбэ. бигр кастох сиргэ үс
мүлүүтэжэ ордуулаа бээрэ бэйлэ чөлөөлө
мытылар куратэжэ үчүгэй баламбэжэ кэрдэрэ.
Тэбэ, буга, бэйлэ кыбыл Дыкуускайтх уонна Су-
ларэ мытылхыгэ республикагы атарсгэ сүү-
лүтэ чөлөөлөжэ бигр олжэ буюулар.

45-тэр дэвэр савсаахтарго 5 км суурьт уруу-
та оройгоо хамгаалбал явбал, хэрүүг Дэвдэл Навалон
мөхтөргө сувд багтаата, Икхиско Уус-Алдагтан тэ-
мэр Грегорой Дыгчоскокой, үнүсэ хамгаарыг бэрх-
дига 40-и смд буулбуу уинга бийдх сана турбуу,
уруукта бэлтгэ велосипедад Гаврил Навон (Ары-
аах) өмөкөстүүлэр.

Дээ, оюун бүтэвчлэл 65-тэй уяаг саастахтарга түүрт
сөрөнхөөрт суох нэрстүүлэр. Кавилэртөн нийтэ би-
лиг дьоммут: саветарыг тухары пллсцэт, пллс-то-
лам гүрүсүүг астапаллар САССР үтүлэхэ тронср
Иван Ипполитович Попов уонна урукхуи республика
тэс дэбнэм төгүлдэх кимсөөр, хайыбара суох са-
таам хавынт «карыылаа» Хийхсхиттан Алексев Дя-
нилович Еврлфов, Кавилэри кытары Борис Иппол
(Уус-Алдан) уонна Петр Захаров (Уус-Майа) күрүс-
тисилэр. Бу торүөмүсүрүн дэбилл кийи «оронно-
тор» дэбнэ тилэ тахыбат чэбнэ дьом ити атылхы-
бат бартадэганаа улаханын сымалыт-сымалыт
көрүк суох бэстэги булулар. Көрдөрүүлэрэ дэбнэм
одус үтүгэй. Бастабыт Н. Попов бмэс бмөрстөн 20
мүкүүтүнэ эр артыг тыллыбатынаа нэлэ. Итхилк
көрдөрүүсү кини оскуплага үрөнэ сымдьян үтэ ан-
да апарат өттүтэр ситилэрин өйдүтүл. Бу дьомтон
Борис Маркович Иппол тунууа тусла этэн акарда-
ха табыллар.

Ийнэ 73 саяһыгэр сымдыар тымал уонна үлэ эстэри-
лэ, нэһэһөдөһүт сирэһыкэ, оруннаах ытыыла маастар-
та мааһыт, хайыбардыт, үгэс хөрөхтөһүннэхэр чөм-
пюһиһэрэ, прэзэрһэрэ, Ууо-Алдан ухууһун ботуу-
таах гүөһүһүтэ эбит. Ботчууһаһа хэһэр сүүрү-көтө
сымдылар чэһүнэ-чэһүк, көд өлөх сирэһи түтүһүү
тымнааһах гүөһүтэ буолла.

[illegible]

—Бары, чымдөрнөр тэгнэх, хайвастын дэгдэмч тор-

Бочу тутар кызым сук, барысын кытары олбрак-
ты куржаксыз-кыткысыз сабуудур джогук булла-
ыст, оном хиларыт талрак тербыхтаах нем барысым
тута иллыч,—деди баран ийаа чоромго угуллубу
кунагидары чыпчыноварга талларды. Омон дыктал-
ларты Татьяна Гоголева (Чымырар) хара санын
териятын харбайл илип сачытар каттап, эр джолгон
Семён Олжопков (Нан) нем хушук тыгыннарх убакы-
ны тизген барар бырааттарын уерды.

Нэгдсэ хүн өр дондтой олон-жилийн тусуу хүлээх ачаартаа буулда. Үс манайтай ачаартаа уус-ахидиар ба-
лалт дондотуун 5 хүн. нурдугууан бирахтылар, өт-
төн тавдх төрдүс элэки Н. Зохаров кирилэр кирил-
рэн сэтэ баттаан ылак мүүхүтэ кирилсөн аян ки-
лаа, уруу-айхал ортолугар фиништэстэ, 5 км. сирэ 60-
оох кирил 16 хүн, эр ордуугуан өрө харбатан кэлтэ.
Никис мөөстөл Уус-Майа хамнахдта ылаа. Үлүс
мөөстөд билиг уурусунт никис хамнахдта тагаста.

[illegible]

Бу тэрэгнэмээх дьаблга улахан суолта биирин. Ид Тумар залуута А. И. Поксеева, Дюнууский куйрат Мускасия председателэ Е. С. Нанитина, республика хоймһарга старшой тренера А. В. Стердья, СГУ преподавателя, хайыһарга советох лужа кандидата М. И. Лыткин, улуусунун баһылыгын солбуйһаччы И. И. Яковлев кэлэн ирөөт, сэмэллэрин этэс бэрбытыгаро күрөхтэллэн суудатыл иккэ урдуктэ. Күрөхтэллэнгэ сэмэллэрдөөбүт бэри тарилтэлэргэ—иккэтэх дьаблларга (И. И. Игнатков). Кыһалтын орто оскулатын коллективтар (А. М. Максимов), олооттох-уһуйаанна (С. Н. Сорочумова), мадаһанынны (Т. Д. Андреева), «Көлөһкө көсөөл» фондга (Н. Ф. Михалюков), Көлөһкө баһыындарын түмүкүтүгөр (Т. Г. Поповна), «Дьаарбыл» тирэх б/х (Е. Е. Владимиров), баһыһага (А. И. Сорочумова), улуустарды суол учуасталар (Н. Н. Попов), «Сахталевонка» РП Чурапчытаагы филиалылар (С. Д. Васильева), «Алтын» ХЭТ-ко (Н. П. Наумов), киин баһыһага (Г. Н. Алексеева) улахан иккэтэли отпаллар.

Влад ПОНОМАРЕВ, Копенгаген.

Муш устар 6-8 күйлөргөтөр Чурапчыга республика-
нобыт биш сакмай улакан түштүктө-Н. Н. Тарская
биринчи айна республика көнд түстүгө биш-
дикелт уюна хаммаңданан бастыр ишт чампо-
ута ытыллызду.

Бу күрэхтэлийн бийнхэнхэ аян-бастаан 1984 онд аялавч хэ, Чурапчы спортивнай оройуон буоларынан итхэн нэ катырбыт спортсменнар маныа үүсэи аччыллар-
хэ, мытаадыбыта. Олголорго Чурапчы хамаалдатыт,
сүрүөккэ, тренер Д. П. Моркин бэлэмнээх туруор-
бута. Онуо хамаалдодыт кыайымнаагынан тохсубы-
та уунна кубогы илдьэ хаалбыта, итхон асыкыт он-
рыыга бастадыт СГУ хамаалдута үһүс эрэ маныа-
ра тэксубыта.

[illegible]

63-яг уидаттарга республика, Диньвай Востни, Рискел чемпионна, ОРСР төртүг ампостатал примери Роман Неупругев чемпионналыта. Иккес аман интернат-окуола китиллелеччтис Атансей Пахомов буолбута. Уһуско Николай Кардешевский (Дылжууский)

Н. Н. ТАРСКАЯ БИРНИИМГЭР КӨНҮЛ
ТУСТУУГА РЕСПУБЛИКАТААБЫ ЧЕМПИОНАТЫ
КӨРСӨ

Ол 1968 сыллаахха...

[illegible]

...Адам суугаах тахас жала цийлэр спортивний саялаг. Сотору-сотору ханна эрх мэрхх бууска эстарины бугай тавас пиллэр. Ол аамь саала мнэ кинот-т-ингэстэ жби кнйден, бнэр нэм рдээн олорор Ко-бурга жикл бдрйт бгдэйм жвжх тустел салкитална-лер. Итм—Докжуской каммалдатын берийн Алек-сандр Кочан уонна Кобезина тустууга Иваномений Девян. Куорат тустууга кнйрдэ дгдэям жмжм-жмжм бнэр баллппа окдор. Коча бу курдук твгтэйэрэ да-сн этэ, бу жмжм Чурачы уола В. Михайлов Н. Левина уонна П. Охлопковы (Хатс) жмжмжм уур-таллж, Кочаны бгйтэйн дгдтэ тгжмжм тустуугул-түмүктлбйтэ. Оччутугар П. Охлопковы твгдэс онс-тубакка жм баттлблт уонна В. Михайловтамыа тж-нэспит Кочак Левина 5 мүн. 40 сек. жнжмн ырас-тым уурдэрыаа тжмжмн буюмжмжмжм. Дь ол түбүт-гжм жмроччүлэр долгуйа, саала бнэр нэм жмжм-жм олорбута. Кочан тжтжмр жмжмжмжм сүжмжм-отторон утарытаһааччыта бгйтэйн жтүжэ бгырадаа-ры, жмжмжм жм нууспутуууу, тас жмжмжм бгыр. Дь дуо, саала жтжм жмжмжмжм, эрэгбдүүр жмжмжм-жм дгдтб бгжм снжмр. Кочан бу окхутта Чурачы бгбдүүр Влктор Михайлыа жмжмжм олорбута. «Жу-бок бнжмжмжм—дгжм жмжмжм баттжм жмжмжмжм, джмжмжмжмжм уолаага хотторбуттжм жмжмжмжм жмжмжмжм

дээр сүүдэр. Оттом байхад субу хэдийнэ хэргийгтэй
архадгүйт асаа үрэгдүү.

• 87 кг Сидор Ногоо тустар мээлэлхмэттөө үдэн тас-
сан (урт 70 кг тустар), Султар мнэстэрэ В. По-
добуун тэгшлэн, мнэс бигринсэтэх мнэстэнг элбэ-
н. Хэжигэн ханчыстыбатын тэмцэн элбэн сууду
элдэр В. Поповка бээрлэтэрэ. Сидор Бюрокин бу
улахан нэбэркэ бүтэнэн тустуута ат.

70 кг жайлаарын хуучтарга. ССРС үеэстэрэ 1967 ойдолгох чөмшөкө Афанасий Мртүев республика бөлөгдөтөх бөгөөдэрэ Н. Григорьевы уяры С. Атен-девын кытары тэмдэглэлээр, түмүсүр С. Алексин (СРҮ) көсөөтлөх иккэ мнөстэр тэхөөдүтэ. 78 кг жайлаарын хуучтарга кытеркөт-окуохтэ мэтэллэлэгдүтэ Петр Шефтанов иккэс буюлбута. Республикэ 1967 ойдолгох чөмшөкө Аватолей Афанасов (СРҮ), рес-публикэ халсаарга чөмшөкө Ильяк Пропольск иккэс чөмшөгүр халсаартарга.

• Итге мурдак жамбылдардын кыялымылары сатылса, 1968 жылдан башта Н. Н. Турснай сатылган кыялым улууна эмгектен кыла турарбыт.

[illegible]

Παναγιώτης ΚΟΡΙΚΗΤΗΣ,
 ΨΥΧΙΑΤΡΙΚΩΣ ΕΠΙΘΕΤΟΧΡΗΜΑΤΑ.

ЭЛЕХ ТУХАЛААҔЫ БИЛЛЭВЭТ

Биз не турган, олово-данага, чеп булууга, ою-
ку пиязга, ар кыла майгыга-саламат, олохко ак-
тычыбызга барыга кыя тейе муударайычтан быныч-
чы турулуктоох. Манагык тыптарымга саламат ах-
дыктын А. Н. Грингорьова бу аяктык водичка бүтөң-
гар Түөнү улаагытасын платоохторугар.

Анна Николаевна — моруот мастара, истенньан, саке торут шогорди таргатар «Сардык аарыт» туу-суу чилинэ. Кини салгыы дьада-уолка, кыргыттар тугуулар сир-туом тууушан орус учурун кэ-дэ.

бурдатаагаа хамгаалж, ол курдун, хотон, гаймтар үү-
дэр салтган арбейнны куурдан-хатаран дотос, ханын
түвшитүн-төлөйлт булалын баран хүсэнэ буруулт-
тахна, хэвнээ да саялтарнай дөөнфенцшалааынган
күтүвэх дэвэйцэнэ оворор, модхуун бекторняын
олорор. Агны тэвсгэмнэтгэр бу тэвсгэмнэ оворор
дөөлгү эвөөн хэйлэг, байдта эхлүх олтору түвшнэр.
Салс болуу-сыйлын эрмэлтөөн умататар, тэвсгэмнэт
кчэйтэтгэн хэрдөөн уртн элүвэн (нымынхана, үү-
түвнэ, арымын, сүгөлөнх) уонна арымынх элү-
дныгэн абымтээхлүт, Очөгүднэ оворорлут элүм-
нүд үүтэгнэ, бутууларын уонна байдит амын үү-

гай турунтаах буулгохтоох эбишлэт. Туох барыта иттихтээхтээх быһыытынан, гуулаһыр айыллыны кытары көрсөтө, алтыы аһата сылдьыахтар кыһык уксую суохтаахыт Овоот-уруубур, суолубут-зонит доруубай буолаллармын. туулар бу сиртэ туубуохтаахыт. Ити барыта сав бапкаларга толорулар туойар.

Билдиги бөлөттө "өңгүзүктөрүмүзгө батып калган кездерде, Олар тууш жс холороннохторун, айуу-маллар суолгатын гүбүмө сырдатта, Тууды олохтошотор бу ууруу бикен-керең, мяхталыра уяхан.

Борис ПЕРОВИЧОВ, заместитель начальника

